

Asia: VN/20245/2021

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiokonttori nostaa esille huolen siitä, että hankinnoille asetettavat lisävaatimukset saattavat vaikeuttaa hankintojen tekemistä. Hankinnoille asetettavat kasvavat vaatimukset vaativat hankintayksiköiltä enemmän osaamista ja kilpailu hyvistä hankinta-asiantuntijoista on kovaa. Samanaikaisesti tulisi pystyä pitämään tasapaino prosessikustannusten ja hankinnoille asetettavien vaikuttavuustavoitteiden välillä. Julkisissa hankinnoissa olisi tarve saada lisättyä tarjousten lukumäärää. Tarjouspyyntöihin lisättävillä uusilla vaikuttavuusvaatimuksilla saatetaan kuitenkin vähentää tarjoajien osallistumismahdollisuuksia, koska vaatimukset kasvavat liian suuriksi. Vähäinen tarjousten määrä saattaa puolestaan kasvattaa hankintakustannuksia.

Alihankkijoiden rikosrekisteriotteiden tarkistaminen olisi hyvä ottaa osaksi hankintalakia vasta sen jälkeen, kun se on mahdollista toteuttaa digitaalisesti. Nykykäytännöillä manuaalisesti toimittaessa prosessi on liian raskas. Lisäksi tulee huomata se, että rikosrekisteriotteiden tarkistaminen kohdistuu yritysten johtoon eikä esim. palveluja tuottaviin henkilöihin.

Kielilain soveltaminen siten, että hankintailmoitukset tulisi aina julkaista kahdella kielellä, lisää hankintoihin liittyvää hallinnollista taakkaa. Tämän tavoitteen lisääminen hankintalakiin ei perustu todelliseen tarpeeseen, sillä tehdyn selvityksen mukaan tarjoajaehdokkaat jäävät harvoin pois kilpailutuksesta sen vuoksi, että hankinta-asiakirjat ovat yksikielisiä.

Valtiokonttorin näkemyksen mukaan tarvetta on myös lainsäädännölle sen edistämiseksi, miten hankinnoista voitaisiin päätöksenteon tueksi kerätä kattavammin tietoja sekä sille vastuullisen tahon määrittämistä. Hankintakustannusten ja hankintasopimusten toteutumisen seuranta tukisi hankintojen onnistumisen arviointia ja riskien hallintaa.

Yksi hankintalain muuttamisen keskeisestä sisällöstä liittyy komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/1780 määriteltyjen vakiolomakkeiden käyttöönottoon. Vakiolomakkeet poikkeavat huomattavasti nykyisistä ilmoituksista ja muutosten jalkauttaminen on tärkeää. Uusien vakiolomakkeiden käyttöönottamisen yhteydessä tulisi huomioida laaja-alainen koulutus ilmoituksia tekeville henkilöille. Koulutuksen avulla ilmoituksilta voitaisiin saada parempaa ja oikeampaa tietoa päätöksenteon ja raportoinnin tueksi. Vakiolomakeuudistus koskee myös puolustus- ja turvallisuushankintoja. Esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu mahdollisia muutostarpeita lakiin puolustus- ja turvallisuushankinnoista (29.12.2011/1531)

Pidemmällä tähtäimellä hankintalakia uudistettaessa ilmoittamiseen liittyvät termit, jotka määritellään täytäntöönpanoasetuksessa, tulisi saattaa yhteneviksi hankintalaissa käytettävien termien kanssa.

Stormbom Tanja
Valtiokonttori